

III. SPRAWOZDANIA I INFORMACJE

PROFESOR HENRYK OLSZEWSKI DOKTOREM *HONORIS CAUSA* UNIwersYTETU Jagiellońskiego

12 maja 2010 r. odbyła się w Auli Collegium Novum Uniwersytetu Jagiellońskiego uroczystość nadania godności doktora honorowego dwóm profesorom prawa: Andrzejowi Muszyńskiemu, emerytowanemu profesorowi UW, specjalście z zakresu prawa karnego oraz Henrykowi Olszewskiemu z UAM, wybitnemu znawcy historii państwa polskiego i historii doktryn polityczno-prawnych.

Jak przystało na najstarszy Uniwersytet w Polsce, data uroczystości nie była przypadkowa. Widnieje ona na akcie założycielskim Akademii Krakowskiej, z czym wiąże się obyczaj, iż co roku tego dnia rektor, pracownicy, studenci i absolwenci Uniwersytetu Jagiellońskiego udają się do Katedry na Wawelu, by złożyć wianki kwiatów przy grobowcach założycieli i odnowicieli Uniwersytetu: przy krzyżu i relikwiarzu Jadwigi oraz grobowcach Kazimierza Wielkiego i Władysława Jagiełły. Zaproszono do udziału w tej uroczystości także dostojnych doktorów i przybyłych z całej Polski, a nawet z zagranicy, gości. Następnie w przepięknej sali senatu w Collegium Novum odbyła się uroczystość nadania doktoratów. Senat UJ podjął uchwałę o nadaniu godności doktora *honoris causa* profesorowi Henrykowi Olszewskiemu 27 stycznia 2010 r. Podstawą były recenzje profesorów Andrzeja Sylwestrzaka z Uniwersytetu Gdańskiego oraz Wojciecha Witkowskiego z UMCS. W uchwale Senatu Uniwersytetu Jagiellońskiego podkreślono, że godność tę przyznano za „wybitne osiągnięcia naukowe w dziedzinie historii prawa i doktryn politycznych i prawnych; postawę obywatelską i ściśle z tym związaną rolę, jaką odgrywa w środowisku prawniczym w Polsce; wypromowanie kilku pokoleń badaczy historyków prawa i doktryn politycznych i prawnych; pogłębianie w społeczeństwie wiedzy na temat znakomitych tradycji parlamentaryzmu polskiego; wieloletnią współpracę ze społecznością Uniwersytetu Jagiellońskiego”.

Laudację przygotowali profesorowie Wydziału Prawa i Administracji UJ: Michał Jaskólski, kierownik Katedry Doktryn Politycznych i Prawnych oraz Michał Uruszczyk, kierownik Katedry Historii Państwa i Prawa Polskiego UJ; wygłosił ją prof. Waław Uruszczyk. Przypomniano w niej życiorys i dokonania naukowe prof. Henryka Olszewskiego. Profesor urodził się 2 stycznia 1932 r. i przez całe życie naukowe związany jest z Uniwersytetem im. Adama Mickiewicza. Pełnił wiele funkcji w środowisku naukowym prawników – na pierwszym miejscu wymieniono wydawanie „Czasopisma Prawno-Historycznego”, przypominając, że funkcję redaktora naczelnego pełni od 1977 r. Ponad połowa z 62 roczników tego założonego w 1948 r. pisma wyszła spod ręki prof. Henryka Olszewskiego. W 1998 r. został członkiem korespondentem PAN, a od 2007 r. jest jej członkiem rzeczywistym – uczestniczy w pracach Komitetu Nauk Prawnych oraz Komitetu Nauk Politycznych. Od 1993 r. jest członkiem Polskiej Akademii Umiejętności. Należy do wielu towarzystw naukowych, szczególnie aktywnie uczestniczy w pracach Międzynarodowej Komisji Historyków Parlamentaryzmu (Commission Internationale pour l'Histoire des Assemblées d'Etats et des Institutions Parlementaires et Représentatives). Przez sześć lat był prezesem Kuratorium Instytutu Zachodniego im. Zygmunta Wojciechowskiego w Poznaniu, w latach 1997-2005 był członkiem Centralnej Komisji do spraw Stopni Naukowych i Tytułu Naukowego. Przewodniczył także Radzie Naukowej Biblioteki Kórnickiej PAN. Był prodziekanem (1969-1972) i dziekanem Wydziału Prawa i Administracji UAM w latach 1975-1978 oraz członkiem Konwentu Godności Honorowych UAM (1997-2009).

Najwięcej jednak uwagi autorzy laudacji poświęcili osiągnięciom naukowym Profesora. Przypomniano, iż dorobek Henryka Olszewskiego obejmuje 625 opublikowanych pozycji. W twórczości Profesora wyróżnić można kilka nurtów. Po pierwsze, są to badania nad historią ustroju i prawa polskiego, w tym nad staropolskim parlamentaryzmem. Przypomniano tutaj monografię *Sejm*

Rzeczypospolitej epoki oligarchii (1652-1763). Prawo – praktyka – teoria – programy (Poznań 1966), a także obszerne dwutomowe dzieło *Sejm w dawnej Rzeczypospolitej. Ustrój i idee* (Poznań 2002).

Drugim nurtem badawczym Profesora jest historia doktryn polityczno-prawnych. W 1967 r. Profesor założył drugą w Polsce Katedrę Historii Doktryn Polityczno-Prawnych (na Wydziale Prawa i Administracji UAM), którą kierował do 2003 r. Pierwszą jego monografią na tym polu badań była poświęcona ideologii złotej wolności szlacheckiej praca *Doktryny prawno-ustrojowe czasów saskich (1697-1740)* (Warszawa 1961). Dzięki stypendium Humboldta powstało obszerne dzieło *Nauka historii w upadku. Historiografia i ideologia historyczna w imperialistycznych Niemczech* (1982). Napisał też monografię o postawach niemieckich uczonych w dobie nazizmu *Zwischen Begeisterung und Widerstand. Deutsche Hochschullehrer und der Nationalsozialismus* (1990). Wielokrotnie wydawano *Słownik twórców idei* jego autorstwa, a z podręcznika *Historia doktryn politycznych i prawnych* uczyli się prawnicy i politolodzy wielu polskich uniwersytetów. Nie sposób oczywiście wymienić tu wszystkich dzieł Profesora, rozlicznych edycji tekstów źródłowych, tłumaczeń i redakcji naukowych.

Podkreślono także rolę Profesora w kształceniu młodej kadry: Henryk Olszewski był recenzentem w niemal 30 przewodach doktorskich, habilitacyjnych i profesorskich pracowników UJ: historyków, politologów i prawników.

Tekst dyplomu odczytała dziekan Wydziału Prawa i Administracji UJ, prof. Krystyna Chojnicka, także historyk doktryn polityczno-prawnych, współautorka ostatniego ze wspomnianych podręczników Henryka Olszewskiego do historii doktryn polityczno-prawnych.

Ostatnim akcentem było przemówienie dostojnego Doktora *honoris causa*. Profesor poświęcił je przede wszystkim swoim zainteresowaniom ustrojem państwa polskiego i badaniom dziejów sejmu polskiego. Wspominał, że przede wszystkim pragnął zawsze przeciwstawić się rozpowszechnionej na Zachodzie – za sprawą tłumaczonego na język francuski dzieła Władysława Konopczyńskiego – negatywnej opinii o sejmie Rzeczypospolitej szlacheckiej. Wskazał, iż przez długie lata sejm ten funkcjonował sprawnie, był szkołą wychowania obywatelskiego, wykształcił niemało wytrwałych parlamentarzystów i polityków. Badania nad dziejami parlamentaryzmu polskiego nie mają jeszcze pełnej syntezy – na zakończenie swojej mowy prof. Henryk Olszewski wyraził nadzieję, że uda mu się dzieło takie w najbliższym czasie napisać.

Nadanie godności doktora *honoris causa* UJ nie jest ani pierwszym, ani jedynym zaszczytem przyznanym Profesorowi. Oprócz nagród za publikowane dzieła, nagrody Marszałka Sejmu w 1967 r., Nagród Ministra Nauki i Szkolnictwa Wyższego czy Rektora UAM, odznaczeń państwowych – Krzyża Kawalerskiego i Oficerskiego Orderu Odrodzenia Polski, Medalu Komisji Edukacji Naukowej – Profesor otrzymał także w 1983 r. Medal Oswalda Balcera za osiągnięcia naukowe na polu historii prawa. W 1999 r. godność doktora *honoris causa* nadał Profesorowi Europejski Uniwersytet Viadrina we Frankfurcie nad Odrą w uznaniu zasług dla rozwoju współpracy Wydziałów Prawa UAM i Viadriny, w którą Profesor Olszewski był szczególnie zaangażowany.

Podkreślić jednak należy, iż w długim poczcie nadanych od 1816 r. przez Uniwersytet Jagielloński ponad 342 tytułów doktora *honoris causa* bardzo nieliczni są Wielkopolanie czy uczeni z Uniwersytetu im. Adama Mickiewicza. W 1900 r. nadano tę godność Edwardowi Likowskiemu, tytularnemu biskupowi w Poznaniu i Prezesowi PTPN, oraz Heliodorowi Świącickiemu, późniejszemu pierwszemu rektorowi Uniwersytetu Poznańskiego, w 1964 r. tytuł ten otrzymał Kazimierz Tymieniecki, profesor historii UAM, w 1992 r. Edward Raczyński, Prezydent RP na Obczyźnie, a w 1995 r. prof. Gerard Labuda, także historyk. Świadczy to o wielkości dzieła i roli prof. Henryka Olszewskiego. Wyrazili to autorzy laudacji: „Ze wszystkich ludzkich rzeczy tylko wiedza jest nieśmiertelna – napisał żyjący w II wieku grecki historyk Plutarch. Natomiast w polskiej konstytucji z 1935 r. w art. 5 przypomniano, że twórczość jednostki jest dźwignią życia zbiorowego. [...] W osobie Profesora szczególnie skupiają się wspomniane wartości – kapłaństwo wiedzy oraz twórczy i niepospolity wkład do życia zbiorowego”¹.

Ad multos annos, Szanowny Doktorze honoris causa prześwieatnej Jagiellonki!

Maria Zmierzczak

¹ Tekst ten powstał na podstawie 29-stronicowej książeczki, którą otrzymał każdy uczestnik podniosłej uroczystości. Zawiera ona wszystkie uchwały, teksty recenzji i laudacji, fascimile dyplomu oraz zdjęcie Doktora *honoris causa*.

PROFESOR STANISŁAW SOŁTYSIŃSKI
DOKTOREM *HONORIS CAUSA*
SZKOŁY GŁÓWNEJ HANDLOWEJ W WARSZAWIE

Wręczenie Profesorowi Stanisławowi Sołtysińskiemu dyplomu doktora *honoris causa* Szkoły Głównej Handlowej w Warszawie odbyło się 13 maja 2010 r. w trakcie uroczystego posiedzenia Senatu uczelni. Pierwotnie uroczystość zaplanowano, jako część Świąta SGH, na 14 kwietnia 2010 r. Miał w niej uczestniczyć prof. Lech Kaczyński, Prezydent Rzeczypospolitej Polskiej.

Postępowanie w sprawie nadania prof. Stanisławowi Sołtysińskiemu doktoratu *honoris causa* przedstawił Rektor SGH, prof. Adam Budnikowski. Z wnioskiem w tej sprawie wystąpiło Kolegium Zarządzania i Finansów SGH, a funkcję promotora Senat uczelni powierzył prof. Zygmuntowi Niewiadomskiemu. Recenzje przygotowali profesorowie Andrzej Calus ze Szkoły Głównej Handlowej w Warszawie, Jan Gluchowski z Katolickiego Uniwersytetu Lubelskiego Jana Pawła II i Andrzej Kidyba z Uniwersytetu Marii Curie-Skłodowskiej w Lublinie. Uchwała Senatu SGH w sprawie nadania prof. Stanisławowi Sołtysińskiemu tytułu doktora *honoris causa* została podjęta 24 marca 2010 r., na podstawie – jak stwierdził Rektor – „niezwykle pozytywnych opinii przedłożonych przez recenzentów”¹.

Następnie głos zabrał prof. Janusz Ostaszewski, Dziekan Kolegium Zarządzania i Finansów SGH. Podkreślił szczególnie aspekt doktoratu *honoris causa*, wyrażający się w tym, że swą najwyższą godność akademicką SGH przyznała profesorowi nauk prawnych. Zazaczył, że wystąpienie z wnioskiem o nadanie doktoratu miało na względzie „nierozzerwalne związki prawa i ekonomii”, a uczelnia pragnie „uhonorować tą najwyższą godnością akademicką osobę, której zasługi są trudne do przecenienia, i to nie tylko dla rozwoju nauki prawa, ale dla całej transformacji gospodarczej, która dokonywała się po roku 80”. W opinii mówcy, prof. Stanisław Sołtysiński jest „nie tylko wzorem profesjonalisty, który jako przedstawiciel nauk prawnych jest jednym z najbardziej rozpoznawalnych polskich prawników na świecie, jest nie tylko wzorem nauczyciela – wychowawcy studentów, ale jest przede wszystkim wzorem Polaka, kierującego się dobrem państwa”².

Laudację wygłosił promotor, prof. Zygmunt Niewiadomski. Przedstawiając sylwetkę Doktora honorowego, mówca stwierdził, że jest to „jeden z najwybitniejszych polskich prawników przelomu XX i XXI wieku, o dorobku intelektualnym, mającym szczególnie wkład w rozwój gospodarczy oraz kształtowanie nowoczesnego wizerunku Polski i nauki polskiej na arenie międzynarodowej”. Promotor scharakteryzował dorobek naukowy prof. Stanisława Sołtysińskiego, a – podkreślając fakt, że jedna trzecia jego publikacji ukazała się w renomowanych wydawnictwach zagranicznych – stwierdził, że jest on najczęściej cytowanym polskim prawnikiem. Odrębną uwagę poświęcił wkładowi prof. Stanisława Sołtysińskiego w tworzenie prawa, w szczególności Kodeksu spółek handlowych. Przedstawił również liczne inne osiągnięcia w działalności akademickiej, którą Doktor honorowy łączy z działalnością doradcą na rzecz instytucji rządowych oraz aktywnością w międzynarodowych gremiach naukowych i gospodarczych. W opinii promotora, dorobek i osiągnięcia stawiają prof. Stanisława Sołtysińskiego „w rzędzie kilku najbardziej rozpoznawalnych polskich prawników na świecie”. W końcowej części laudacji mówca sformułował refleksję, że „bez wszechstronnego dorobku profesora Sołtysińskiego, Jego twórczej myśli teoretycznej, niestrudzonej działalności na rzecz poprawnej legislacji, Jego nieocenionego wkładu w tworzenie podstaw prawnych gospodarki wolnorynkowej w Polsce trudniej byłoby osiągnąć cele, jakie stanęły przed wolnym i demokratycznym państwem”³.

Po odebraniu dyplomu doktora *honoris causa* z rąk Rektora SGH, prof. Stanisław Sołtysiński wygłosił wykład *Lad korporacyjny w świetle lekcji kryzysu*⁴.

¹ Zob. tekst wystąpienia Rektora, prof. Adama Budnikowskiego, w: „Gazeta SGH. Miesięcznik Szkoły Głównej Handlowej w Warszawie”, nr 5/10 (260), s. 3 (powoływana dalej jako: „Gazeta SGH”), <http://www.sgh.waw.pl/gazeta/>.

² Zob. tekst wystąpienia prof. Janusza Ostaszewskiego, Dziekana Kolegium Zarządzania i Finansów SGH, w: „Gazeta SGH”, s. 4.

³ Zob. tekst laudacji wygłoszonej przez prof. Zygmunta Niewiadomskiego, w: „Gazeta SGH”, s. 5-7.

⁴ Zob. tekst wykładu prof. Stanisława Sołtysińskiego, w: „Gazeta SGH”, s. 8-12.

Na wstępie Profesor stwierdził, że SGH staje się jego trzecią Alma Mater, po Uniwersytecie im. Adama Mickiewicza w Poznaniu, gdzie ukończył studia i obronił doktorat i habilitację, oraz po Columbia Law School, gdzie otrzymał tytuł master of law. Doktorat *honoris causa* ocenił jako wyjątkowe wyróżnienie, „w szczególności, gdy nadaje je najstarsza i najznakomitsza uczelnia ekonomiczna w Polsce”.

Profesor oddał hołd swoim nauczycielom, wymieniając w ich gronie – spośród uczonych z macierzystego Wydziału Prawa UAM – profesorów Krzysztofa Skubiszewskiego, Zygmunta Ziemińskiego i Zbigniewa Radwańskiego. Z wdzięcznością wspomniął również zagranicznych profesorów, m.in. Williama Cornisha (London School of Economics), Martina Wessela (Columbia Law School) oraz Roberta Mundheima (Pennsylvania Law School).

Opisując zwięźle swą drogę naukową, Doktor honorowy przyznał, że w końcu lat osiemdziesiątych zaczął „zaniedbywać” własność intelektualną, ulegając pokusie zajmowania się „najbardziej doniosłą innowacją w dziejach ludzkości od czasów opanowania sztuki krzesania ognia, jaką stanowi spółka kapitałowa”. Wyrzucił opinię, że innowacje z dziedziny „sztuk wyzwolonych”, takich jak ekonomia czy prawo, mogą być równie doniosłe jak innowacje techniczne, a ich wpływ na rozwój ludzkości jest niemal tak samo znaczący. O ile – jak zaznaczył Profesor – rozwiązania techniczne podlegają z reguły szybkiemu procesowi starzenia się, o tyle np. idea spółki kapitałowej, licząca już ponad 400 lat, przeżywa nadal okres rozkwitu, a „korporacje są trwalsze niż najbardziej długowieczni władcy”.

Najobszerniejszą część wykładu poświęcił lekcjom kryzysu finansowego Profesor rozpoczął uwagą, że „korporacje ulegają pokusom i mogą wyrządzić równie dużo dobra, jak i zła. Muszą więc podlegać prawu, które powinno być egzekwowane”. Wskazując na panujące do niedawna przekonanie, że „inwestorzy i władze spółek dadzą sobie radę, jeśli poszerzymy zakres samoregulacji i zaufamy niewidzialnej ręce rynku”, mówca podkreślił, iż „dopiero kryzys finansowy podważył optymistyczną teorię efektywności rynku kapitałowego, a nawet bardziej umiarkowany model racjonalnych oczekiwań”. Zdaniem Profesora, „doświadczenia ostatnich lat utwierdzają w przekonaniu, że zwłaszcza spółki kapitałowe muszą nadal podlegać rygorom służącym bezpieczeństwu obrotu”. Wydarzenia ostatnich tygodni podważają bowiem „wiarę w rozsądek inwestorów, zaufanie do menadżerów spółek i korzyści społecznych płynących z radykalnego ograniczenia imperatywnych norm ochronnych”. Mówca przypomniał, że jednym z czolowych „apostolów deregulacji” był prezes Enronu, spółki, której praktyki pozbawiły pracy i oszczędności emerytalnych setki tysięcy akcjonariuszy i pracowników.

Wskazując na niewłaściwe działanie systemu informacyjnego na giełdach, a także na niedoskonałość zarówno amerykańskich, jak i europejskich systemów księgowości i sprawozdawczości (których przykładami są kolejne skandale finansowe, a także ukrywanie wieloletnich oszustw rządu greckiego, dzięki „kreatywnym” pomysłom Goldman Sachs i JP Morgan Chase o kryptonimie Aeolus), Profesor zaznaczył, że „od ekonomii oczekuje się nie tylko wyjaśnienia ekscesów rynku, lecz recept dla okiełznanania nieracjonalnych zachowań”. Następnie stwierdził: „Na nowo trzeba zdefiniować rolę państwa, które z reguły kiepsko sobie radzi z prowadzeniem przedsiębiorstw, lecz niemal wszyscy oczekują od niego pomocy w warunkach kryzysu, załamania kursów lub gwałtownego wzrostu bezrobocia. Aktualny pozostaje postulat, aby państwo nie zastępowało przedsiębiorców w kierowaniu przedsiębiorstwami, lecz nie można mu wyznaczać tylko roli stróża nocnego, chyba że pojęcie to obejmuje również funkcje sternika polityki makroekonomicznej, strażnika budżetu i reguł korporacyjnych oraz opiekuna słabszych”.

Odnosząc się do opinii podważających potrzebę nadzoru regulacyjnego, Profesor zauważył, że zwolennicy radykalnej deregulacji i pozostawienia rynków menadżerom i „niewidzialnej ręce”, doprowadzili w ostatnim ćwierćwieczu do osłabienia nadzoru „w sytuacji wymagającej jego umocnienia i dostosowania do konsekwencji globalizacji, powstania konglomeratów finansowych łączących bankowość tradycyjną, inwestycyjną i ubezpieczenia oraz pojawienia się pochodnych instrumentów finansowych [...]”.

W dalszej części wykładu Profesor podjął kilka istotnych, żywo dyskutowanych w kontekście kryzysu zagadnień prawa spółek, takich jak rola minimalnego kapitału zakładowego czy kompetencje organów spółek, podzielać w tej drugiej kwestii opinię, że przyczynami kryzysu finansowego są, m.in., „nadmierne kompetencje organu menadżerskiego, iluzoryczna odpowiedzialność dyrektorów w wielu ustawodawstwach oraz ograniczone uprawnienia walnego zgromadzenia”. Doktor honorowy wskazał na spowodowany kryzysem wzrost zainteresowania grupami spółek, a rozważania na temat relacji pomiędzy spółką dominującą a spółkami zależnymi zakończył krytyką maksymalistycznych propozycji kierownictw holdingów, które zmierzają do uzyskania „najlepszego z dwóch światów”:

przywileju braku odpowiedzialności za długi spółek zależnych i uzyskania prawa do wydawania im wiążących poleceń. Krytykowane podejście Profesor ujął słowami: „Piastun spółki zależnej miałby stracić status funkcjonariusza będącego 'ordynariuszem', ba nawet 'sufraganem', czyli piastunem pomocniczym i przyjąć rolę 'ornamentariusza', pozbawionego władzy, lecz ponoszącego odpowiedzialność”.

Wskazując, że w pracach nad nową architekturą prawa spółek i regulacjami rynków finansowych prymat wiodą ministrowie finansów i banki centralne, których doradcami są głównie ekonomiści, Profesor zaznaczył również niepoślednią rolę prawników „wynajmowanych do szczytnych i mniej chwalebnych celów”. Rolę tę zilustrował barwnym fragmentem przesłuchań doradcy prawnego Rockefellera w postępowaniu o naruszenie zakazu łączenia się spółek. Stwierdzając, że podobne przesłuchania trwają do dziś w Waszyngtonie i Londynie, Doktor honorowy zadał pytanie: „Czy wobec potęgi korporacji społeczeństwo utraciło władzę nad tym wytworem myśli ludzkiej, a przeprowadzenie reformy jest niemożliwe?”. Udzielając odpowiedzi: „chyba nie”, mówca zakończył wykład słowami: „Sojusz ekonomistów i prawników, którym leży na sercu przeprowadzenie reform może doprowadzić do nowego ładu. Na szczęście – inaczej niż nasz Stwórca – nie wyposażyliśmy spółek kreowanych na podobieństwo człowieka, w nieskrępowaną wolną wolę. Trzeba usprawnić nadzór i egzekucję regul nowego ładu, a nie zagrozi nam bunt korporacyjnych aniołów”.

Wykład Profesora Stanisława Sołtyśńskiego został przyjęty z aplauzem licznie zgromadzonych słuchaczy. Wśród składających gratulacje i życzenia byli przedstawiciele władz Uniwersytetu im. Adama Mickiewicza w Poznaniu oraz macierzystego Wydziału Prawa i Administracji.

Aurelia Nowicka

PROFESOR TERESA RABSKA HONOROWYM OBYWATELEM MIASTA POZNANIA

8 czerwca 2010 r. Rada Miasta Poznania na mocy uchwały nr LXXIII/1005/V/2010 nadała Honorowe Obywatelstwo Miasta Poznania Profesor Teresie Rabskiej. W uzasadnieniu wniosku Przewodniczący Rady Miasta – Grzegorz Ganowicz – napisał:

„Profesor Teresa Irena Rabaska jest Wielkopolanka, urodziła się 20 października 1926 r. w Środziew Wielkopolskiej. Lata okupacji spędziła w Krakowie, ucząc się na tajnych kompletach. Po wojnie przyjechała do Poznania, tu zdała maturę w Liceum im. Generalowej Zamoyskiej. W latach 1946-1950 studiowała na Wydziale Prawa Uniwersytetu Poznańskiego, gdzie podjęła pracę w 1950 r. W 1961 r. obroniła doktorat, a w 1966 r. uzyskała tytuł doktora habilitowanego. Profesorem nadzwyczajnym mianowana została w 1975 r., profesorem zwyczajnym w 1991 r. Od 1969 do 1997 r. kierowała Katedrą Publicznego Prawa Gospodarczego. Pełniła funkcję prodziekana Wydziału Prawa i Administracji Uniwersytetu im. Adama Mickiewicza w Poznaniu w latach 1975-1978, prorektora ds. spraw studenckich w latach 1984-1985, kierownika Podyplomowego Studium Samorządu Terytorialnego (1990-1993). Profesor Teresa Rabaska wypromowała ok. 700 magistrów prawa i administracji, 10 doktorów i 2 doktorów habilitowanych. Prowadziła zajęcia dydaktyczne na UAM w Poznaniu, w Krajowej Szkole Administracji Publicznej w Warszawie, na Europejskim Uniwersytecie Viadrina we Frankfurcie nad Odrą i w Wyższej Szkole Międzynarodowych Stosunków Gospodarczych i Politycznych w Gdyni.

W latach 1990-1996 była członkiem Centralnej Komisji ds. Tytułów Naukowych i Stopni Naukowych, w latach 1991-1993 – Komitetu Nauk Prawnych PAN. W 1992 r. pracowała w Zespole ds. Reorganizacji Administracji Publicznej przy Prezesie Rady Ministrów, w 1993 r. – w Radzie ds. Samorządu Terytorialnego przy Prezydencie RP, w latach 1998-1999 uczestniczyła w Radzie ds. Reform Ustrojowych Państwa przy Prezesie Rady Ministrów. Przez wiele lat (1989-2001) była ekspertem Sejmu i Senatu, a w latach 1996-1999 – członkiem Rady Służby Cywilnej.

Dorobek Naukowy prof. Teresy Rabskiej to między innymi monografie, podręczniki, ponad 100 innych publikacji – rozpraw monograficznych, artykułów, referatów, np.: *Przedsiębiorstwo państwowe jako podmiot administracji gospodarczej* (1966), *Prawo administracyjne stosunków*

gospodarczych (1976), *Prawny mechanizm kierowania gospodarką* (1990) oraz wiele rozpraw na temat samorządu terytorialnego. Do znaczących osiągnięć Teresy Rabskiej należy ponadto redakcja naukowa prac zbiorowych: *System prawa administracyjnego* (t. I-IV, 1978-1980), *Kierunki rozwoju prawa administracyjnego* (1999), *Entwicklungstendenzen des Allgemeinen Verwaltungsrechts und des Städtebaubuch* (1999), *Prawo publiczne na przełomie* (2001). Brała czynny udział w licznych międzynarodowych konferencjach naukowych. Od 2003 r. jest redaktorem naczelnym 'Ruchu Prawniczego, Ekonomicznego i Socjologicznego' – najstarszego, wydawanego od 1921 r. czasopisma prawniczego w Polsce.

Profesor Teresa Rabska jest członkiem Poznańskiego Towarzystwa Przyjaciół Nauk, International Institute of Administrative Sciences w Brukseli oraz Stowarzyszenia Edukacji Administracji Publicznej w Białymstoku. W 2001 r. otrzymała Krzyż Oficerski Orderu Odrodzenia Polski za zasługi na rzecz budowy demokratycznego państwa polskiego i społeczeństwa obywatelskiego. W 1994 r. wyróżniona została Nagrodą Naukową Miasta Poznania za zbiór rozpraw i prac dotyczących organizacji i funkcjonowania samorządu terytorialnego. W 2009 r. otrzymała Odznakę Honorową Zarządu Województwa Wielkopolskiego 'Za zasługi dla Województwa Wielkopolskiego'. Otrzymała również Odznaczenie Honorowe Senatu RP 'Senat Odrodzony 1989-1999'.

Po przełomie w roku 1989 profesor Teresa Rabska włączyła się w prace nad reformą ustrojową Polski (administracja centralna, samorząd terytorialny) oraz nowym uregulowaniem sfery gospodarczej (publiczne prawo gospodarcze). Jako ekspert uczestniczyła w latach 1989-1990 w pracach Senackiej Komisji Samorządu Terytorialnego, przygotowującej pierwsze ustawy samorządowe (o ustroju gminy i ordynacji wyborczej). Później, w ramach prac Komisji Samorządu Terytorialnego i na zlecenie Biura Studiów i Ekspertyz Kancelarii Sejmu, uczestniczyła w opiniowaniu ustaw: o samorządzie powiatowym, o samorządzie wojewódzkim, o gospodarce komunalnej i o zasadach wspierania rozwoju regionalnego. Od 1994 r. brała udział w pracach Komisji Konstytucyjnej ds. Samorządu Terytorialnego. Teresa Rabska jest jednym ze współzałożycieli Wielkopolskiego Ośrodka Kształcenia i Studiów Samorządowych (1990), brała też udział w pracach Kongresu Restytucyjnego Związku Miast Polskich. Zarówno wspierała prace parlamentarne, jak i służyła radą i opinią poznańskiemu samorządowi po wyborach 1990 r."

Wręczenie tytułu Honorowego Obywatela Miasta Poznania nastąpiło podczas uroczystej sesji Rady Miasta, 29 czerwca 2010 r., która odbyła się w Ratuszu Poznańskim. Sesję otworzył i powitał gości Przewodniczący Rady Stołecznej Miasta Poznania. Następnie Prezydent Miasta Poznania Ryszard Grobelny, w inauguracyjnym wystąpieniu, wskazał na zmiany, jakie zaszły w ostatnich latach w Poznaniu. Podkreślił, że to nowe oblicze miasta i jego sukcesy nie byłyby możliwe bez zaangażowania się w liczne inicjatywy jego obywateli. Potwierdzają to także życiorysy laureatów wyróżnień i nagród, którzy zostali docenieni przez poznańskich radnych.

Wyrazem uhonorowania osób o szczególnych zasługach dla miasta oraz cieszących się autorytetem moralnym jest nadawanie przez władze miasta Honorowego Obywatelstwa Poznania, którym to tytułem wyróżniona została prof. Teresa Rabska, oraz przyznanie tytułu Zasłużonego dla Miasta Poznania. Tytuł otrzymali plk. Jan Górski, żołnierz AK, ks. Tadeusz Magas, kapelan „Solidarności” Regionu Wielkopolska, Piotr Frydryszek, Prezes Radia „Merkury” oraz Jan Nowowiejski prowadzący Salon Muzyczny Feliksa Nowowiejskiego w Poznaniu. Zasługi uhonorowanych przedstawił Przewodniczący Rady Miasta Poznania.

Dziękując za przyznanie Honorowego Obywatelstwa Miasta Poznania, Teresa Rabska wielokrotnie podkreślała, że jest to najwyższy zaszczyt, jaki może spotkać mieszkańca tego Miasta, a podejmowane przez nią działania traktuje jako wypełnianie normalnych obowiązków wobec swego Miasta i Kraju, spełnianie powinności, od których nie wolno się uchylać. Zaakcentowała także szczególną pozycję miasta Poznania, kolebki wspaniałych idei społecznych, gospodarczych i narodowo-wyzwoleńczych. Bogata tradycja, bohaterskie wydarzenia i skuteczne działania, zdaniem Profesor Rabskiej, zobowiązują. Tutaj nie można inaczej pracować.

Nawiązując do słów Przewodniczącego Rady Miasta Poznania, który zaznaczył ogromny wkład wyróżnionej w budowę samorządności, Profesor Rabska stwierdziła: „Samorząd oznaczał dla mnie – jak to mogłabym określić – ‘zagospodarowanie wolności – wolności w życiu publicznym’ w różnych jego sferach. Rok 1989 otwierał całkowicie nową epokę! Kształtowanie – w Odrodzonym Państwie – nowych od podstaw, demokratycznych struktur władzy publicznej było darem, wielką szansą, na którą czekało się długie, ciemne lata. Byłam więc szczęśliwa, że dane mi było – choćby w jakiejś minimalnej części – uczestniczyć w pracach legislacyjnych związanych z fundamentalną przebudową Państwa. Zwłaszcza powołanie samorządu w miastach i gminach stanowiło wielki przełom w systemie

rządzenia, zmieniało całkowicie bieg spraw – przełom, którego konsekwencje trudno było nawet na początku przewidzieć. A jednak rzeczywistość przerosła oczekiwania – samorząd stał się jednym z podstawowych filarów transformacji. Doniosłość tej reformy może być porównywalna tylko z reformą gospodarczą. Tym wielkim wyzwaniem nasze Miasto – nasz Poznań – w pełni sprostało – i udowodniło rzeczywisty sens głębokiej przebudowy ustroju”.

Dziękując prof. Teresa Rabska podkreśliła, że wszyscy jesteśmy zobowiązani uczestniczyć we wspólnocie samorządowej i „zapelniać przestrzeń” daną obywatelom, a wspaniały akt nadania tak wyjątkowego tytułu będzie traktować jako zachętę – bodziec, ale i zobowiązanie do nieustawiania w pracy.

Następnie uhonorowano wyróżnionych tytułem Zasłużonego dla Miasta Poznania oraz nagrodami Miasta Poznania. Nagrodę naukową otrzymał prof. Zygmunt Zagórski, nagrodę artystyczną fotografik Mariusz Forecki, a nagroda sportowa przyznana została Julii Michalskiej i Magdalenie Fularczyk – poznańskim wioślarkom.

Przewodniczący zamknął uroczystą LXXIV sesję Rady Stołecznego Miasta Poznania.

Katarzyna Kokocińska

